

UDHËZIM
Nr. 2, datë 3.3.2017

**PËR KËRKESAT TEKNIKE TË CAKTIMIT TË NGASTRAVE, GRUPNGASTRAVE DHE
EKONOMIVE PYJORE PËR TRAJTIME ME PRERJE RIGJENERUESE, RREGULLAT
PËR VJELJEN E MATERIALIT DRUSOR ME QËLLIM SIGURIMIN E DRUVE TË
ZJARRIT PËR NGROHJE**

Në mbështetje të pikës 4 të nenit 102 të Kushtetutës dhe në zbatim të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 438, datë 8.6.2016, “Për kriteret dhe rregullat e shfrytëzimit të pyjeve dhe të shitjes së materialit drusor e të prodhimeve të tjera, pyjore e jopyjore” dhe në mbështetje të germave “a”, “b” dhe “c” të ligjit nr. 5/2016, datë 4.2.2016, “Për shpalljen e moratoriumit në pyje në Republikën e Shqipërisë”,

UDHËZOJ:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Trajtimet dhe prerjet rigjeneruese në fondin pyjor publik/privat janë veprimtari që përgatiten nga struktura e shërbimit pyjor në bashki, si autoriteti përgjegjës për menaxhimin e qëndrueshëm të fondit pyjor të bashkive, duke përcaktuar masa teknike, teknologjike e financiare që mundësojnë realizimin e tyre, në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 9385, datë 4.5.2005, “Për pyjet dhe shërbimin pyjor”, të ndryshuar dhe në zbatim të pikave a, b dhe c të nenit 3 të ligjit 5/2016, datë 4.2.2016, “Për shpalljen e moratoriumit në pyje në Republikën e Shqipërisë”.

2. Nxjerrja e ngastrave për trajtimin e grumbujve pyjorë me qëllim sigurimin e druve të zjarrit për ngrohje do të bëhet me ekonomi pyjore. Vetëm në rastet e ndërhyrjeve kur nuk ka mundësi të krijohen grupngastra, do të bëhet me ngastër të veçantë.

3. Trajtimi i pyjeve nga bashkitë për sigurimin e nevojave për ngrohje, nxjerrja dhe depozitimi i tyre në sheshet e përcaktuara paraprakisht do të realizohet nga subjektet me licencë të kontraktuara nga bashkia për prerjen e lëndës drusore në këmbë dhe transportin e materialit drusor deri në sheshin e depozitimit të bashkisë ose nga ndërmarrjet e specializuara të ngritura në bashki.

4. Shfrytëzimi i fondit pyjor privat do të jetë i njëjtë me shfrytëzimin në pyjet e bashkisë sipas përcaktimit në pikën 3 të këtij udhëzimi.

5. Me kompaninë që shpallet fituese nga tenderimi për trajtimin e fondit pyjor, me qëllim vjeljen e druve të zjarrit për ngrohje dhe vjeljen e prodhimeve drunore e jodrunore, lidhet kontrata. Në kontratë pasqyrohen vëllimet e lëndës drusore në këmbë sipas llojeve dhe asortimenteve që do të prodhohen për çdo ngastër pyjore, datat e fillimit e përfundimit të prerjes, nxjerrjes e stivimit së materialit drusor në anë të rrugës dhe të kolaudimit të ngastrave/nënngastrave. Një kopje e kontratës i dërgohet dhe degës rajonale të ISHMP-së.

6. Përpara lidhjes së kontratës, kompania kontrollon në vend dhe u paraqet me shkrim organeve pyjore në bashki vërejtjet që mund të ketë për sasinë e vëllimit drusor në këmbë që do të shfrytëzojë. Strukturat e shërbimit pyjor në bashki me komision verifikojnë vërejtjet dhe, kur këto janë me vend, bëjnë ndryshimet përkatëse. Pjesë e komisionit të vlerësimit duhet të jetë dhe specialisti i damkimit të ngastrës.

7. Pas nënshkrimit të kontratës, struktura e shërbimit pyjor në bashki i jep kompanisë lejen e shfrytëzimit, në të cilën shënohen ngastra /nënngastra, sasia dhe lloji i lëndës drusore dhe asortimenti që do të prodhohet, si dhe datat e fillimit dhe të përfundimit të shfrytëzimit. Leja përpilohet në tri kopje, nga

të cilat një i jepet subjektit, një degës së ISHMP-së të rrethit dhe një qëndron në strukturën e shërbimit pyjor në bashki.

8. Kompania është e detyruar të respektojë fazat e përcaktuara në projektin tekniko-organizativ dhe t'i përgjigjet kërkesave periodike të shërbimit pyjor për deklarimin vullnetar, monitorimeve dhe auditimeve nga ISHMP-ja e rajonit, të parashikuara në kontratë apo të rasteve specifike, kur këto kërkojnë. Strukturat e shërbimit pyjor në bashki monitorojnë në të gjitha fazat shfrytëzimin dhe nxjerrjen e materialit drusor dhe, në rastin kur vërejnë shkelje, ndërhyjnë duke kërkuar nga subjekti riparimin e tyre.

9. Trajtimet dhe vjelja e materialit drusor fillon pasi është hartuar projekti tekniko-organizativ i trajtimit, lidhur kontrata, është marrë në dorëzim me procesverbal fondi pyjor përkatës dhe është pajisur me lejen përkatëse të trajtimit nga struktura e pyjeve në bashki.

10. Strukturat e shërbimit pyjor lejojnë kompaninë të kryejë aktivitetet e trajtimit, vjeljes dhe transportin e brendshëm të materialit drusor, vetëm në atë ekonomi pyjore/pjesët e ekonomisë pyjore për të cilën është dhënë leja përkatëse. Kompania është e detyruar të shfrytëzojë vetëm vëllimin drusor që është damkosur dhe cilësuar në lejen e shfrytëzimit.

11. Kompanitë që shfrytëzojnë material drusor dhe prodhime të dyta pyjore në ekonomitë/pjesë të tyre, të marra për trajtime me prerje rigjeneruese dhe për kohën e kontraktuar, mbajnë përgjegjësi të plotë për dëmet që shkaktohen në ekonominë pyjore ku punojnë, nëse nuk denoncojnë në organet kompetente.

12. Me marrjen në dorëzim të pjesës /ekonomisë pyjore/ kompania zbaton:

a) kërkesat e specifikuar në lejet e shfrytëzimit;

b) detyrimet e përcaktuara në kontratën që ka lidhur me bashkinë;

c) kërkesat ligjrisht të bazuara të deklarimeve vullnetare, kontrolleve e kolaudimeve të ushtruara gjatë periudhës së kryerjes së punimeve.

13. Materiali drusor i prerë nga subjektet e licencuara të kontraktuara nga bashkia, apo ndërmarrjet e specializuara për prerjen e materialit drusor dhe transportin e tyre do të merret në dorëzim nga bashkia në sheshet e saj të depozitimit, e cila e magazinon dhe administron atë. Tarifat e Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 391, datë 21.3.2006, "Për përcaktimin e tarifave në sektorin e pyjeve dhe të kullotave" për shitjen e materialit drusor në këmbë, të ndryshuar me VKM-në nr. 1064, datë 22.12.2010, do të jenë pjesë përbërëse e çmimit të shitjes.

14. Shitja e materialit drusor do të bëhet nga bashkia drejtpërdrejt në entet e ndryshme shtetërore dhe familjare, nëpërmjet subjekteve të kontraktuara nga bashkia ose me mjetet që bashkia ka në dispozicion, të cilat do të realizojnë transportin deri te blerësi përfundimtar.

15. Sigurimi i druve të zjarrit për ngrohje nga banorët e fshatrave malore dhe në brendësi të pyjeve kryhet dhe nëpërmjet mbledhjes (vlerësimit) së materialit drusor nga drurët e rrëzuar (shkulur e thyer), nga furtunat e zjarret dhe punimet e trajtimit rigjeneruese të pyllit me rrallime e prerje sanitare dhe shëndetësimi sipas projekteve të hartuara dhe vlerësimit paraprak në vëllim të materialit drusor. Projektet e hartuara do të miratohen nga Drejtoria e Mbrojtjes dhe Trajtimit të Pyjeve në Ministrinë e Mjedisit. Për plotësimin e nevojave të familjeve, hartohet lista në bazë fshati nga administratorët e njësisë bashkiake, miratohet nga drejtoria e shërbimit pyjor në bashki dhe pas pagesës, sipas tarifave përkatëse në fuqi, bëhet plotësimi i nevojave.

16. Të gjitha kriteret teknike për trajtimet silvikulturore dhe ripërtëritëse, sipas këtij udhëzimi, janë të detyrueshme për t'u zbatuar edhe në rastin e pyjeve private.

17. Në rastet kur bashkia realizon plotësimin e nevojave për dru zjarri të popullsisë në territorin e saj dhe në rastet kur ajo ka tepriçë prodhimi si rezultat i nxjerrjes së mundësisë vjetore të shfrytëzimit dhe punimeve përmirësuese, këtë tepriçë ajo mund ta vërë në dispozicion të një bashkie tjetër referuar kërkesës së kësaj të fundit dhe marrëveshjes dypalëshe.

KREU II

CAKTIMI I NGASTRAVE E GRUPNGASTRAVE PËR TRAJTIME E PRERJE RIPËRTËRITËSE

1. Strukturat e shërbimit pyjor në bashki, deri në datën 30 të muajit prill të çdo viti, kryejnë studimin e ngastrave/nënngastrave që do të trajtohen me prerje të lejuara për sigurimin e druve të zjarrit për vitin pasardhës të pyjeve shtetërore dhe private.

2. Studimi bëhet në përputhje me mundësinë vjetore të shfrytëzimit të pyjeve shtetërore dhe private, të përcaktuara në planet e mbarështimit apo inventarizimit, dhe në të përshkruhet:

- a) numri i ngastrave apo nënngastrave;
- b) vëllimi i materialit drusor, druve të zjarrit që do të shfrytëzohet në çdo ngastër;
- c) periodha e vënies në shfrytëzim të çdo grup-/ngastre/nënngastre.

3. Studimi i përfunduar për nxjerrjen e mundësisë vjetore të shfrytëzimit dhe pasqyrat standarde me volumet përkatëse dërgohet për miratim në Ministrinë e Mjedisit.

4. Dorëzimi i ekonomisë pyjore ose pjesëve të saj për trajtim apo prerje ripërtëritëse /rigjeneruese bëhet me pjesë sipas projektit teknologjik të shfrytëzimit. Për çdo dorëzim mbahet procesverbali i kolaudimit provizor dhe në fund ai përfundimtar.

KREU III

RREGULLAT E DAMKOSJES

1. Prerja e drurëve në fondin pyjor kombëtar bëhet pas shënimit të tyre me damkë të veçantë nga strukturat e shërbimit pyjor në bashki, dhe vetëm nëpërmjet specialistëve të lartë të pyjeve (dega silvikulturë, i përgjithshëm, shfrytëzim dhe mbarështim-shfrytëzim).

2. Madhësia e çekiç-damkës me gjithë bisht është 30 - 50 cm e gjatë dhe me peshë të pjesës metalike nga 700 - 900 gramë. Ajo ka formën e një sëpate të vogël, ku në anën e përparme të saj është tehu prerës, i cili shërben për heqjen e lëvores së drurëve që do të damkosen, dhe në anën e pasme ka shenjën e saj, ku janë vendosur e kombinuar gerrat dhe numrat përkatës. Çdo germe i përkasin 10 numra, duke filluar nga numri 0 deri te numri 9. Germës A i takon numri A0 deri në A9 dhe kështu me radhë për gerrat e tjera: B, C, D, E, F, G, K, H, I, L, M dhe N.

3. Para procesit të damkimit, bashkia bën testimin e kërkesave të tregut, sipas nevojave dhe asortimentit drusor, për të përcaktuar vëllimin paraprak që do të damkoset.

4. Kryetari i bashkisë, para datës 15 maj, nxjerr urdhrin me shkrim për organizimin e procesit të damkimit. Në urdhër përcaktohen datat e fillimit dhe të mbarimit të këtij procesi, specialistët e damkimit dhe ngastrat/nënngastrat ku do të damkosë secili prej tyre. Nuk lejohet që dy apo disa specialistë të damkosin në të njëjtën ngastër apo nënngastër pyjore.

5. Drurët shënohen me çekiç-damkë në pjesën e poshtme të tyre, sa më afër sipërfaqes së tokës. Krahës damkës, në lartësinë 1.5 m, drurit i bëhet një shenjë, duke hequr një pjesë të lëvores me sëpatë. Damka dhe shenja vendosen në shpat nga lart-poshtë.

6. Shënimi i drurëve me damkë, si rregull, fillon në datën 15 maj dhe përfundon në datën 15 korrik.

7. Gjatë procesit të damkimit, për secilën pjesë e brez, specialisti i damkimit mban shënim kategoritë diametrike për çdo lloj drusor, të cilat i bashkëngjiten listëdamkës. Ai mban përgjegjësi për numrin e drurëve të damkosur, kategoritë e tyre diametrike, klasën e lartësisë dhe vëllimin drusor që rezulton pas damkimit.

8. Me përfundimin e procesit të damkimit, struktura e shërbimit pyjor në bashki bën përpilimin e listëdamkave, në katër kopje, për çdo ngastër/nënngastër pyjore e sipas llojeve drusore, të cilat firmosen nga specialisti që ka kryer damkimin.

9. Pas procesit të damkimit, struktura e shërbimit pyjor në bashki kryen studimin dhe projektimin e mënyrës së shfrytëzimit; piketojnë rrugët e lëvizjes së materialit drusor me krahë e mekanizma, përllogaritin distancat e transportit të brendshëm, caktojnë vendet e grumbullimit dhe stivimit të

materialit drusor. Në projektin tekniko-organizativ të trajtimeve dhe prerjeve ripërtëritëse analizohen më shumë se një variant.

10. Ndërtimi dhe kolaudimi i rrugëve autopsyjore, rrugëve të rrokullisjes, skelave të ngarkimit dhe montimi i teleferikëve bëhen para se të fillojë trajtimi i ngastrës/nënngastrës.

11. Me përfundimin e projektimit të mënyrës së prerjeve ripërtëritëse të ngastrave, nga strukturat e shërbimit pyjor bëhet:

a) hartimi i projekteve teknologjike të shfrytëzimit, kur trajtimi dhe shitja e materialit drusor është bërë me ankand, në këmbë (i paprerë) në rastin e kontratave afatgjata deri në prerjen përfundimtare, të cilat subjektet i kanë fituar para hyrjes në fuqi të ligjit 5/2016, datë 4.2.2016, “Për shpalljen e moratoriumit në pyje në Republikën e Shqipërisë”;

b) hartimi i projekteve tekniko-ekonomike të shfrytëzimit, kur trajtimi dhe prodhimi i asortimentit të gatshëm, dru zjarri, në anë të rrugës realizohen nga kompani të përzgjedhura, nëpërmjet tenderave apo nga ndërmarrjet e specializuara, dhe shitja e tyre bëhet në sheshet e depozitimit nga bashkia.

12. Projektet e germave “a” dhe “b” të pikës 11 të këtij udhëzimi miratohen me komision nga struktura e shërbimit pyjor në bashki.

13. Projekti teknologjik dhe tekniko-ekonomik i trajtimit dhe prerjeve ripërtëritëse /rigjeneruese përpilohet në tri kopje, nga të cilat një i jepet kompanisë fituese të punimeve të trajtimit të pjesë - /ekonomisë pyjore, dhe dy ruhen në seksionin e administrim menaxhimit, së bashku me dokumentet e ankandit apo tenderit. Ndalohe fillimi i punimeve për prerjen e materialit drusor pa miratuar projektin teknologjik dhe tekniko-ekonomik të trajtimit/prerjeve ripërtëritëse të grup-/ngastrës apo nënngastrës pyjore.

14. Caktimi i ngastrave për t’u përshkuar me prerje ripërtëritëse/rigjeneruese bëhet deri në 30 prill, shënimi i drurëve me damkë dhe matja e tyre, përpilimi i listëdamkave dhe hartimi i projektit teknologjik dhe tekniko-ekonomik të trajtimeve për secilën ngastër pyjore, së bashku me fondet që nevojiten për prodhimin e asortimenteve drusore, që dalin nga prerja e drurëve në këmbë, bëhet deri më 30 korrik.

15. Pasqyra përmbledhëse e mundësisë vjetore të shfrytëzimit miratohet nga ministri, brenda muajit maj të çdo viti.

16. Materiali drusor, që rezulton nga hapja e rrugëve të brendshme e transportit të brendshëm dhe ai i rrëzuar e dëmtuar nga shkaqe natyrore, vlerësohet dhe përfshihet në sasinë e materialit drusor të damkosur, të dhënë për shfrytëzim.

KREU IV PRERJA DHE ASORTIMI

1. Në pyjet trungishte prerja lejohet gjatë gjithë vitit, kurse në pyjet cungishte dhe shkurret, të cilat ripërtërihen me lastarë, lejohet nga 1 tetori deri më 31 mars të vitit pasardhës. Në rastet e vegjetacionit të vonuar, periudha e prerjes zgjatet deri më 15 prill për zonat fushore dhe deri më 30 prill në zonat malore. Në shkurret me mare, prerja lejohet gjatë gjithë vitit.

2. Trajtimi me prerje ripërtëritëse/rigjeneruese i grup-/ngastrave/nënngastrave pyjore fillon gjithmonë nga lart-poshtë dhe asnjëherë nga poshtë-lart, duke zbatuar të gjitha rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes në punë.

3. Drurët me diametër deri 15 cm priten rrafsh me sipërfaqen e tokës dhe kur diametri i tyre është mbi trashësinë 15 cm, lartësia e cungjeve mbi sipërfaqen e tokës nuk duhet të jetë më shumë se 1/3 e diametrit. Gjatë prerjes e rrëzimit të drurëve ruhet germa e numri i damkës.

4. Pas prerjes me motosharrë, cungjet e llojeve që ripërtërihen me lastarë, laspiten me sëpatë, duke rrafshuar sipërfaqen e sipërme të tyre dhe duke bërë unazimin e buzëve, por pa dëmtuar lëvoren.

5. Drejtimi i rrëzimit të drurëve bëhet në drejtimin e kundërt me atë të lëvizjes dhe zgjidhet i tillë që të mos dëmtohet dhe të mos thyejë e dëmtojë drurët e tjerë në këmbë, të padamkosur dhe filizërinë. Ndalohet rrëzimi i drurit me anën e rrëzimit të një druri tjetër mbi të.

6. Në prerjet e dyta dhe përfundimtare kryhen njëherësh dhe brenda ditës të gjitha operacionet e punës së prodhimit, si: prerja, pastrimi i trungut të drurit nga degët, asortimi sipas dimensioneve të kërkuara, prodhimi i druve të zjarrit, transporti i asortimenteve të prodhuara në anë të rrugës, pastrimi i sipërfaqes dhe grumbullimi i degëzave, duke krijuar vijueshmëri në procesin teknologjik.

7. Kompania që kryen prerjen e materialit drusor është e detyruar të zbatojë këto rregulla teknike:

a) të presë vetëm dhe të gjithë drurët e shënuar me damkë;
b) të asortojë të gjithë materialin drusor që është i rrëzuar, i thatë ose i dëmtuar, i vlefshëm për lëndë punimi dhe dru zjarri, si dhe materialin drusor që del nga çelja e rrugëve pyjore brenda ngastrës, pas vlerësimit me procesverbal nga shërbimi pyjor;

c) të ruajë nga dëmtimet drurët që janë të padamkosur, drurët e rinj dhe filizërinë;

d) të transportojë, rrokullisë e të depozitojë të gjithë materialin drusor vetëm në rrugët dhe vendet e caktuara në projektin e miratuar tekniko-organizativ e teknologjik të trajtimeve/prerjeve ripërtëritëse;

e) të bëjë pastrimin e nxjerrjen jashtë parcelës së kalbësirave dhe mbeturinave (degëzat, lëvoret, bluashkat dhe copat e vogla të drurit);

g) të zbatojë të gjitha rregullat për mbrojtjen e pyjeve nga zjarret ose dëmtime të tjera, si dhe të gjitha rregullat teknike të vendosura për trajtimin e pyjeve, të cilat specifikohen në procesverbalin e dorëzimit dhe kontratën e lidhur midis palëve.

h) të bëjë evadimin e plotë të materialit drusor nga ngastra, 1 muaj pas mbarimit të afatit të prerjes, të përcaktuar në kontratë.

8. Nxjerrja e rrënjëve të shqopës, bushit dhe maresë bëhet mbasi të jetë kryer studimi i ngastrave e nënngastrave për këtë qëllim, studim që kryhet një vit para. Nxjerrja e rrënjëve do të bëhet uniformisht në të gjithë sipërfaqen e ngastrës / nënngastrës dhe në masën jo më tepër se 30% të saj.

9. Pas nxjerrjes së rrënjëve, kompania fituese prodhon drutë e zjarrit e fashinat që rezultojnë nga shkujla, si dhe mbush gropat me dhe.

KREU V

KËRKESAT TEKNIKE GJATË PRERJEVE TË DYTA E PËRFUNDIMTARE ME QËLLIM RIGJENERIMIN

1. Trajtohen me prerje të dyta e përfundimtare ngastrat e nënngastrat, në të cilat filizëria ka arritur treguesit optimalë, si më poshtë:

a) për pyjet e ahut, kur kanë filizërinë me moshë 6 - 10 vjet, lartësia e filizave 30 - 80 cm dhe mbi 3 filiza/m² (ose mbi 30.000 filiza/ha të shpërndarë uniformisht), në mbi 80% të sipërfaqes;

b) për pyjet e pishës së zezë, kur kanë filizërinë me moshë 4 - 6 vjet, lartësia e filizave 25 - 50 cm dhe mbi 2-3 filiza/m² (ose mbi 20.000 - 30.000 filiza/ha të shpërndarë uniformisht), në mbi 80% të sipërfaqes.

2. Në vitet me prodhimtari të bollshme fare, prerjet e dyta e përfundimtare planifikohen në sipërfaqe më të mëdha në krahasim me vitet pa ose me prodhim të paktë fare.

3. Kur është siguruar ripërtëritja natyrore dhe filizëria është e papërdorshme, prerjet kryhen gjatë të gjithë vitit, me kusht që filizat e dëmtuar fletorë të priten brenda një kohe sa më të shkurtër pas prerjes së drurëve të rritur, në periudhën e pushimit të vegetacionit.

4. Kur prerjet e dyta e përfundimtare janë tepër të vonuara, prerja e drurëve kryhet në periudhën e

pushimit të vegetacionit e me dëborë, apo në periudha të tjera të vitit, duke respektuar kërkesat teknike të përfundimit të prerjes së drurëve, numri i filizave gjendje për sipërfaqen e përshkruar me prerje duhet të jetë 1 - 3 filiza për m². Kur mbi 80% e filizërisë është e padëmtuar, nuk ka nevojë për ndërhyrje me punime; kur është dëmtuar deri në 60%, ndërhyhet me punime për favorizimin e ripërtëritjes dhe kur dëmtimi është më i madh, ndërhyhet me ripyllëzime.

KREU VI TRANSPORTI I BRENDSHËM

1. Rrugët e transportit të brendshëm të materialit drusor (me krahë dhe traktorë) përgjithësisht caktohen në vende pa filizëri, duke shfrytëzuar sipërfaqet boshe ose të parapërtëritura, si dhe rrugët ekzistuese, siç është parashikuar në projektin tekniko-organizativ të shfrytëzimit.

2. Në ngastrat e nënngastrat me filizëri të rritur, rrugët caktohen mbi bazën e kriterëve teknike që sigurojnë dëmtimin minimal të filizërisë.

3. Në vendet me ripërtëritje hapet një minimum rrugësh për lëvizjen e mjeteve ose të lëndës drusore. Distanca midis rrugëve të mos jetë më e vogël se 100 m. Gjerësia e rrugës së traktorit dhe e rrugëve të rrokullisjes të mos e kalojë 4 m.

4. Për transportin e materialit drusor me teleferik lejohet hapja e trasesë me gjerësi sipas tipit të teleferikut.

5. Litarët prej çeliku, që shërbejnë për montimin e teleferikëve apo mekanizmave e pajisjeve të tjera, nuk lejohet të dëmtojnë lëvoren e drurëve në këmbë duke vendosur një unazë gome.

6. Asortimentet e prodhuara transportohen nga vendi i prodhimit deri në anë të rrugës (shesh depozitimi), vetëm në rrugët dhe me instalimet e miratuara në skemën teknologjike të shfrytëzimit të ngastrave/nënngastrave, duke pasur parasysh ruajtjen e tyre nga dëmtimet.

7. Nxjerrja e asortimenteve nga brendësia e sipërfaqes së ngastrës apo nënngastrës, nëpër rrugët e rrokullisjes me krahë apo me traktorë, bëhet krahas prodhimit të tyre.

8. Transportimi i lëndës së punimit të llojit ah, nga brenda ngastrës, nënngastrës deri në anë të rrugës, i prerë prej 1 prillit deri më 30 shtator, nuk duhet të vonohet më shumë se 30 ditë nga koha e prerjes.

9. Kur transporti i materialeve të imëta (dru zjarri etj.) bëhet me kafshë nëpër rrugë të përcaktuara paraprakisht, ato pajisen me mbrojtëse për të mos dëmtuar filizërinë.

KREU VII PASTRIMI DHE DORËZIMI

1. Pastrimi i sipërfaqeve ku janë kryer prerjet është pjesë e procesit të trajtimit. Ai realizohet krahas procesit të prerjes, duke respektuar ndarjen e ngastrave në pjesë.

2. Krahas prodhimit dhe transportit të brendshëm kryhet pastrimi i degëve dhe ai natyror, duke i vendosur në togje në largësi 30 - 40 m larg njëri-tjetrit apo në pjesë të rrezikuara nga erozioni. Në terrene me pjerrësi mbi 25 gradë, grumbullimi i tyre bëhet në formë brezash, në të njëjtin drejtim me izohipset dhe në largësi 30 - 50 m nga brezi në brez.

3. Pastrimi i pjesëve, ngastrave dhe nënngastrave përfundon deri 30 ditë pas përfundimit të prerjes. Pas pastrimit, pjesa e ngastrës/nënngastrës merret në dorëzim nga orga-net pyjore me procesverbal kolaudimi.

4. Në përfundim të pastrimeve për të gjithë ngastrën apo nënngastrën, mbi bazën e procesverbaleve provizore të pjesëve të saj, përpilohet procesverbali përfundimtar i kolaudimit dhe marrjes në dorëzim nga organet pyjore.

KREU VIII DEPOZITIMI DHE STIVIMI I MATERIALIT DRUSOR

1. Materiali drusor, që rezulton nga trajtimi dhe prerjet ripërtëritëse/rigjeneruese në pyje, depozitohet dhe stivohet në buzë të ngastrave/nënngastrave pyjore, anës rrugëve autopsyjore, pa zënë brezin e kalimit ose në sipërfaqe të tjera të përcaktuara nga organet pyjore. Depozitimi i tyre bëhet direkt mbi sipërfaqen e tokës, në vende ku nuk ka filizëri.

2. Depozitimi i materialit drusor bëhet duke e marketuar dhe magazinuar sipas asortimenteve, nga kompania zbatuese e projektit të prerjeve ripërtëritëse/rigjeneruese apo të trajtimit të pyllit:

a) Trupat e të gjitha llojeve, në kreun e trashë, u shënohet me bojë vaji të dallueshme: diametri në “cm” si numërues dhe gjatësia në “m” si emërues dhe matrikulli i marketimit. Trupave të ahut u zbritet 1 cm nga diametri, ndërsa trupave të dushqeve e halorëve u zbriten 2 cm.

b) Për çdo parti trupash hartohen distinat përkatëse, në të cilat volumi shprehet në m³ dhe numri i tyre në copë.

c) Lënda e rrumbullakët ndahet në stiva të veçanta sipas destinacionit. Në kokën e trashë të çdo lënde shënohet diametri në cm, duke zbritur 1 cm tek ahu dhe 2 cm te halorët dhe vendoset matrikulli i marketimit.

d) Drutë e zjarrit stivohen në stiva, duke i ngritur 10 cm nga sipërfaqja e tokës, në lartësi 1.10 m nga ky bazament, e cila për efekt boshllëqesh do të llogaritet me lartësi 1 m. Sasia shprehet në metërster (m.s.t); me marrjen në dorëzim, stivat shënohen me gëlqere ose bojë vaji të dallueshme. Çdo stivë ka të shënuar sasinë përkatëse.

e) Lënda për voza, për parket, elemente të ndryshme stivohen si drutë e zjarrit.

3. Depozitimi dhe stivimi në anë të rrugëve i materialit drusor të ndara në asortimente bëhet në distanca si më poshtë:

a) Trupat e të gjitha llojeve stivohen në distancë deri 20 m nga aksi i rrugës auto, në vendet e përcaktuara në projekt, të gatshëm për ngarkim.

b) Trupat me gjatësi dhe cilësi të ndryshme stivohen me radhë sipas kapaciteteve të terrenit.

c) Lënda e rrumbullakët, për ndërtim stivohet në distancë deri 10 m nga aksi i rrugës, e ndarë në lloje dhe cilësi, sipas përcaktimit në projekt.

d) Drutë e zjarrit, lënda për voza, për parket dhe elemente të ndryshme stivohen në distance deri 10 m mbi aksin e rrugës. Ato mund të stivohen dhe në bankinën e rrugës, pa e bllokuar atë. Stivimi i tyre bëhet në vende që mënjanohet rreziku i marrjes së tyre nga uji dhe që lehtësohet matja dhe transportimi i tyre.

KREU IX MARRJA NË DORËZIM

1. Marrja në dorëzim e materialit drusor në anë të rrugës apo në pikat e depozitimit, nga kompanitë për llogari të bashkisë, bëhet me komision të ngritur me urdhër me shkrim të kryetarit të bashkisë. Komisioni përbëhet nga përfaqësues të strukturave të pyjeve në bashki, seksionit të financës, dhe përfaqësuesi i subjektit.

2. Marrja në dorëzim përmbledh veprimet administrative, teknike e financiare që vërtetojnë se shfrytëzimi është kryer në përputhje me kërkesat e paravendosura e të pranuar nga palët qysh në fillim.

3. Në datën e përcaktuar në kontratë për kolaudimin e ngastrës/nënngastrës, organet pyjore në prani të subjektit bëjnë verifikimin e pastrimeve të kryera. Kur pastrimet janë kryer konform rregullave të përcaktuara, bëhet marrja në dorëzim.

4. Marrja në dorëzim e prodhimit bëhet me procesverbal, si rregull çdo 15 ditë. Materiali drusor dorëzohet sipas asortimentit, duke i bashkëngjitur edhe distinat. Dokumentimi i marrjes në dorëzim kryhet në përputhje me dispozitat ligjore “Për administrimin, ruajtjen, dokumentimin dhe qarkullimin e vlerave materiale e monetare”.

5. Nëse kompania nuk realizon shfrytëzimin, nxjerrjen e prodhimit dhe pastrimin e ngastrës apo nënngastrës brenda afatit të përcaktuar në kontratë dhe në lejen e shfrytëzimit, strukturat e pyjeve në

bashki mund ta shtyjnë afatin sipas kushteve të negociuara (bashki, subjekt).

6. Me caktimin e afatit të ri, bashkia dhe kompania nënshkruajnë një aneks-kontratë, ku përcaktohen detyrat që do të realizohen gjatë këtij afati. Nëse subjekti nuk arrin të realizojë detyrat e sanksionuara në aneks-kontratën e re, ndaj tij merren sanksione të parashkruara në aneks-kontratë.

7. Me marrjen në dorëzim përpilohet situacioni përfundimtar, mbështetur në situacionet e pjesshme provizore, i cili përmban të gjitha vëllimet e punimeve të kryera dhe vleftën totale të ngastrës/nënngastrës, sipas asortimenteve. Situacioni përfundimtar përpilohet në tri kopje dhe firmoset nga komisioni e kompania.

8. Pas dorëzimit përfundimtar dhe deri në transportin përfundimtar në sheshin e depozitimit të bashkisë, ruajtja dhe mirëmbajtja e materialit drusor realizohet nga kompania fituese, e cila ka rënë dakord me shkrim për këtë çështje qysh kur ka fituar tenderin. Shpenzimet që i paguhen atij për ruajtjen e materialit drusor, i ngarkohen kostos së prodhimit.

9. Transporti i materialit drusor dhe i prodhimeve të tjera pyjore nga pylli për në destinacionin përfundimtar bëhet me vërtetim transporti, sipas modelit të miratuar nga ministri i Mjedisit, dhe plotësohen në vend (ngastër, nënngaastër).

KREU X

PËRGJEGJËSITË E KOMPANISË GJATË TRAJTIMIT TE PYLLIT DHE VJELJES TË MATERIALIT DRUSOR DHE PRODHIMEVE TË TJERA PYJORE

1. Kompania, me marrjen në dorëzim të ngastrës/nënngastrës pyjore për trajtim apo shfrytëzim, është e detyruar:

a) të zbatojë detyrimet kontraktuale;

b) të zbatojë dispozitat e ligjit nr. 9385, datë 4.5.2005, “Për pyjet dhe shërbimin pyjor”, të ndryshuar, të ligjit nr. 9693, datë 19.3.2007, “Për fondin kullosor”, të ndryshuar dhe akteve nënligjore në zbatim të tyre.

2. Materiali drusor i prerë (i rrëzuar dhe i asortuar), që ndodhet brenda ngastrave /nënngastrave, pas afatit të përfundimit të prerjes, nxjerrjes, pastrimit dhe kolaudit të njërive të mbarështimit, të përcaktuara në kontratë, si dhe pas mbarimit të afatit të përcaktuar në aneks-kontratën e lidhur sipas pikës 5 të kreut IX të këtij udhëzimi vihet në ruajtje në ngastër dhe vlera e prodhimit nuk i paguhet subjektit të kontraktuar. Ky material vlerësohet dhe bashkia mund të kontraktojë subjekt tjetër për nxjerrjen e tij.

3. Lënda drusore në këmbë, e mbetur pa u prerë, kur subjekti nuk ka kryer prodhimin e saj sipas afatit të përcaktuar në kontratë dhe aneks-kontratë, pas inventarizimit të saj me komision nga strukturat e shërbimit pyjor, futet në mundësinë e shfrytëzimit të vitit në vazhdim.

KREU XI

KËRKESA TË LIDHURA ME SUBJEKTET E KONTRAKTUARA NGA BASHKIA PËR SHFRYTËZIMIN E NGASTRAVE ME RRUGË AUTOPYJORE

1. Për shfrytëzimin e ngastrave me rrugë autopsyjore, si dhe për trajtimin e prerjet ripërtëritëse/rigjeneruese të ngastrave/grupngastrave me rrugë auto, me qëllim nxjerrjen e materialit drusor për ngrohjen e popullsisë, kanë të drejtë të marrin pjesë vetëm subjektet juridike, të cilat, krahas kriterëve standarde të prokurimit publik, plotësojnë këto kriterë:

a) Të kenë zhvilluar aktivitet për trajtimin dhe vjeljen e materialit drusor në pyje jo më pak se 5 vjet, të dokumentuar, të vërtetuar me kontrata nga ish-drejtoritë e shërbimit pyjor, shoqëruar me vërtetime për realizimin me sukses të tyre.

b) Të kenë në pronësi kapacitete teknike e teknologjike për punime pyjore e me impakte të ulëta mjedisore, mjete transporti dhe financiare për të shfrytëzuar jo më pak se 5 000 m³ lëndë drusore në

vit ose aq sa është mundësia vjetore e shfrytëzimit me prerje të lejuara për ato grupngastra, të vërtetuara këto me bilance vjetore pozitive dy vitet e fundit, shoqëruar me inventarin e aktiveve, fatura blerjeje, leje qarkullimi ose të regjistruara në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit.

c) Të kenë në pronësi makineri e pajisje të përshtatshme për ndërtimin e mirëmbajtjen e rrugëve autopsyjore, të vërtetuara këto me bilance vjetore, shoqëruar me inventarin e aktiveve, fatura blerjeje, leje qarkullimi ose të regjistruara në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit.

d) Në rastin e bashkimit të operatorëve zbatohen kriteret e krijimit të ndërmarrjeve me kapital të përbashkët me akt noterial dhe marrëveshje mbi mënyrën e operimit dhe të kenë fuqi punëtore të siguruar me kontratë për 6-mujorin e fundit nga secili operator, të vërtetuar me deklaram në zyrën e punës dhe nga Drejtoria Rajonale e Tatimeve:

- për operatorët me aktivitetet në pyjet e larta në ngastrat me rrugë autopsyjore, jo më pak se 20 punonjës;

- për operatorët me aktivitetet në pyjet e ulëta dhe shkurret, apo trajtime silvikulturore (pastrime, rrallime) jo më pak se 10 punonjës;

e) Të kenë punëtorë të certifikuar për përdorimin e mjeteve prerëse në pyje dhe pajisje e veshje speciale për sigurimin në punë të jetës së punonjësve.

f) Secili subjekt të ketë xhiro vjetore jo më pak se 25 milionë lekë për 2 vitet e fundit së bashku për operatorët me aktivitetet në pyjet e larta dhe mbi 5 milionë lekë për operatorët me aktivitetet në pyjet e ulëta dhe shkurret, të vërtetuar nga tatim-taksat.

g) Çdo subjekt veças apo “joint venture” të mos jetë debitor ndaj institucioneve shtetërore e private, kjo e vërtetuar nga tatim-taksat.

i) Të mos kenë kryer vepër penale në fondin pyjor e kullosor kombëtar.

j) Të jetë i pajisur me lejë mjedisore.

KREU XII

KONTRATA EKZISTUESE TË SHFRYTËZIMIT NË FONDIN PYJOR PUBLIK/PRIVAT

1. Subjektet të cilat kanë fituar me ankand të drejtën e shfrytëzimit të ngastrave në pyjet shtetërore dhe private me dhe pa rrugë autopsyjore, para hyrjes në fuqi të ligjit për moratoriumin në pyje dhe kanë pasur kontrata të vlefshme me ish-drejtoritë e shërbimit pyjor apo Ministrinë e Mjedisit, kanë të drejtën e shfrytëzimit të tyre deri në përmbylljen e kontratës. Koha e pezullimit të kontratës që nga momenti i hyrjes në fuqi të moratoriumit dhe deri në datën e hyrjes në fuqi të VKM-së nr. 438, datë 8.6.2016, “Për kriteret dhe rregullat e shfrytëzimit të pyjeve dhe të shitjes së materialit drusor e të prodhimeve të tjera pyjore e jopyjore” do t’i shtohet kontratës së rinegociuar me institucionin e bashkisë.

2. Zbatimi i kontratave të shfrytëzimit të ngastrave pa rrugë autopsyjore, trajtimi apo prerjet ripërtëritëse/rigjeneruese në ngastrat/grupngastrat pyjore fillon pasi merret në dorëzim segmenti rrugor, nëpërmjet të cilit tërhiqet mundësia vjetore e materialit drusor të shfrytëzueshëm, i përcaktuar sipas planit të mbarështimit të vendosur në studim. Me kompaninë lidhet aneks-kontrata e shfrytëzimit, njëloj si për ngastrat e tjera me rrugë autopsyjore. Në rast kur segmenti rrugor është marrë i gjithi në dorëzim, do të nxirret çdo vit mundësia vjetore e shfrytëzimit e përcaktuar në planin e mbarështimit të ekonomisë të vënë në shfrytëzim.

3. Kompania fituese e ankandit vazhdon me ndërtimin e segmenteve të tjera rrugore tërheqjen (vjeljen) e mundësisë vjetore për çdo segment, deri në përfundimin e plotë të rrugës auto dhe tërheqjen e materialit drusor, që përmbajnë të gjitha segmentet rrugore në grupngastrat e fituara në ankand.

4. Materiali drusor, që rezulton nga hapja e trasesë së rrugës auto, vlerësohet me listëdamkë dhe pas pagesës i jepet kompanisë fituese.

5. Kolaudimi dhe marrja në dorëzim e segmenteve të rrugëve autopsyjore bëhet sipas procedurave të parashikuara në legjislacionin përkatës.

6. Piketat e vendosura gjatë piketimit të rrugës ruhen derisa të përfundojë verifikimi i punimeve të kryera dhe marrja në dorëzim e segmenteve rrugore të reja.

7. Në rast se para fillimit të punimeve ose gjatë zbatimit të projektit të ndërtimit të rrugës së re, subjektet kërkojnë të bëjnë ndryshime, për shkaqe natyrore të pamundshme për t'u parashikuar, atëherë ato pezullojnë punimet dhe i paraqesin propozimet me shkrim organeve pyjore. Propozimet e paraqitura shqyrtohen nga strukturat e shërbimit pyjor në bashki dhe miratohen vetëm në rast se ato janë në përputhje me kriteret dhe rregullat të trajtimit të pyjeve, normave, kushteve teknike e standardeve shtetërore në fuqi.

8. Me përfundimin e ndërtimit të segmenteve rrugore, kompania juridike paraqet situacionin përfundimtar të punimeve të kryera për çeljen e rrugës së re autopsyjore. Mbi bazën e raportit lekë/investime për 1 m³ lëndë drusore në këmbë, ribëhen llogaritjet për përcaktimin e koeficientëve të korrektimit të tarifave të materialit drusor në këmbë në nivelin e mundësisë vjetore të shfrytëzimit të materialit drunor të përcaktuar në studim. Me tarifat e rezultuara përpilohet një aneks-kontratë, e cila i bashkëngjitet kontratës.

9. Tarifat bazë të lëndës drusore në këmbë për vjeljen e materialit drusor në ngastra pa rrugë autopsyjore dhe kur nga kompania kërkohet ndërtimi i rrugës me shpenzimet e veta, në vartësi të investimeve për ndërtimin e rrugës, të kryera për 1 m³ lëndë drusore në këmbë (sipas raportit lekë-investime të kryera për 1 m³ lëndë drusore në këmbë), korrektohen sipas vendimit përkatës të Këshillit të Ministrave.

10. Për efekt të korrektimit të tarifave bazë, referimi për shpenzimet për ndërtimin e rrjetit rrugor do të jenë ato shpenzime të rezultuara nga situacioni i punimeve të kryera e të marra në dorëzim nga komisioni i organit të shërbimit pyjor për rrugët e mbritshmërisë deri në kufirin e njësisë së mbarështimit (kategoria IV), rrugë autopsyjore (arteri kryesor brenda ekonomisë pyjore, kategori V), si dhe rrugë të kategorisë VI kryesore (nga brenda ngastrës në arterin kryesor).

11. Kompania e humbet, pa asnjë detyrim tjetër financiar (përveç vlerës së sigurimit të ofertës dhe të kontratës), të drejtën e trajtimit dhe të vjeljes së materialit drusor të ngastrave, grupngastrave pa rrugë autopsyjore, në rast se:

- a) nuk zbaton studimin tekniko-ekonomik dhe projektin e miratuar për ndërtimin e rrugës autopsyjore;
- b) nuk kryhen punimet për ndërtimin e rrugës sipas standardeve të përcaktuara;
- c) menjëherë pas ndërtimit të rrugës autopsyjore (marrjes në dorëzim), nuk fillon trajtimin apo shfrytëzimin e ngastrave /grupngastrave.

12. Heqja e së drejtës së trajtimit apo prerjeve bëhet me urdhër të kryetarit të bashkisë, me propozim të strukturës së pyjeve dhe kullotave në bashki.

13. Udhëzimi nr. 2, datë 6.3.2013, "Për kërkesat teknike të caktimit të ngastrave, grupngastrave dhe ekonomive pyjore për trajtime, mirëmbajtje e prerje ripërtëritëse, rregullat për vjeljen e materialit drusor dhe shitjen me ankand të lëndës drusore e të prodhimeve të tjera drusore e jodrusore", shfuqizohet.

14. Për zbatimin e këtij udhëzimi ngarkohen Drejtoria Juridike, Drejtoria e Mbrojtjes dhe Trajtimit të Pyjeve, si dhe bashkitë e rretheve.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I MJEDISIT
Lefter Koka